

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska
dňa 27. septembra 2010

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, vážené dámy, vážení páni, ďakujem vám veľmi pekne, že ste prijali naše pozvanie na tlačovú konferenciu k analýze slovenského finančného sektora za I. polrok 2010. Ja by som vám veľmi rada predstavila našich prezentujúcich, jednak pána Vladimíra Dvořáčka, výkonného riaditeľa útvaru dohľadu nad finančným trhom, pani Júliu Čillíkovú, riaditeľku odboru regulácie a analýz finančného trhu a pána Mareka Ličáka, vedúceho oddelenia analýz z hľadiska obozretnosti na makroúrovni. Teraz by som poprosila o úvodné slovo pána Dvořáčka.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS

Vážené dámy, vážení páni, dovoľte, aby som na úvod tlačovej konferencie zhrnul v krátkom zhodnotení vývoj na slovenskom finančnom trhu v I. polroku 2010 tak, ako toto hodnotenie prezentuje Národná banka Slovenska v analýze, ktorú v týchto dňoch sfinalizovala a predkladá na prerokovanie. Aby sme hovorili o vývoji slovenského finančného trhu, musíme tiež zobrať do úvahy aj isté globálne trendy, ktoré na slovenskú situáciu vplyvajú. Chcel by som povedať, že ten vývoj v zahraničí bol taký, že na Slovensko toto malo pozitívny vplyv. Tie pozitívne trendy vo vývoji niektorých ekonomík Európskej únie mali pozitívny vplyv aj na slovenský finančný sektor, najmä pokiaľ to porovnávame s aktivitou v roku 2009 – to je taká jedna hlavná message alebo hlavná správa, ktorú tu dávame. Táto stabilizácia finančných trhov v Európskej únii aj USA mala vplyv na vytrácanie neistoty a zlepšovanie likvidity. Postupne sa však začali prejavovať aj negatívne vplyvy v I. polroku, a to najmä čo sa týka zadlženia niektorých krajín Európskej únie, hovoríme im – tzv. periférnych krajín. Tieto dopady sa potom prejavili v niektorých oblastiach, a to najmä v oblasti poklesu cien dlhopisov emitovaných týmito štátmi. Ďalej budem hovoriť o vývoji v slovenskom bankovom sektore, ktorý z tohto pohľadu pokladáme za najdôležitejší. Tá hlavná správa, ktorá sa týka bankového sektora je, že slovenský bankový sektor naozaj v období I. polroku 2010 posilňoval svoju stabilitu. Došlo tu aj k posilňovaniu finančnej pozície, ktorá vytvára dôležitý vankúš v prípade nejakých negatívnych vplyvov. Po prepade ziskovosti v roku 2009 zvýšili slovenské banky aj zisk, a to viac ako o tretinu. Čo sa týka vývoja ziskovosti, predpokladáme, že tento trend bude pokračovať aj v ďalšom období, teda v druhej polovici roku 2010, a na úroveň ziskovosti budú mať vplyv dva faktory, a to jednak tvar výnosovej krivky a potom aj ďalší vývoj v oblasti zlyhávaných úverov. Stabilita bánk bola posilnená aj nárastom kapitálovej primeranosti, ktorá práve vyjadruje schopnosť bánk vyrovnávať sa s prípadnými neočakávanými stratami. Viaceré banky totiž ten zisk, ktorý vyprodukovali, využili na posilnenie vlastných zdrojov. Čo sa týka správania bánk na finančnom trhu, toto sa v I. polroku 2010 výrazne nezmenilo, pokračovala istá forma konzervatívnejšieho správania sa bánk a tie aktivity, ktoré banky robili, sú všeobecne vnímané ako menej rizikové. Teda pokiaľ ide o investície, boli to predovšetkým investície do štátnych

cenných papierov, kde podstatnú časť tvorili domáce štátne dlhopisy, niektoré banky investovali aj do nákupu zahraničných štátnych dlhopisov a v rámci nich aj tých, kde bola vyššia volatilita cien v I. polroku roku 2010. Čo sa týka úverov, čo pokladáme tiež za veľmi dôležitú oblasť fungovania nášho finančného trhu, pokračovalo obdobie nízkej aktivity na úverovom trhu. Ten celkový objem úverov, ktorý bol poskytnutý, stúpol len minimálne v I. polroku, a to o 1 %, a táto opatrnosť bánk sa najviac prejavovala v oblasti financovania podnikov. Nielen však zo strany bánk, ale ten vplyv tu malo aj samotné správanie sa týchto podnikov, kde z dôvodu správania sa týchto podnikov došlo k poklesu financovania. Treba tiež ale povedať, že stúplo financovanie podnikov zo zahraničia. Iný vývoj bol v oblasti úverovania domácností, došlo tu k istému oživeniu a toto oživenie bolo spôsobené dopytom zo strany klientov, aj keď treba povedať, že predovšetkým to boli nízke úrokové sadzby, ktoré umožnili klientom sa refinancovať, to znamená, že refinancovali úvery, ktoré boli poskytnuté už v minulosti a toto refinancovanie klientov a domácností prispelo do istej miery aj k zmene trhového podielu jednotlivých bánk na úverovaní. Čo sa týka objemu vkladov obyvateľstva, tento bol stabilizovaný, menila sa len štruktúra termínovaných vkladov, presúvali sa prostriedky do vkladov s vyššími splatnosťami. Myslím si, že je dôležité hovoriť aj o istých rizikách, či sa nejaké nachádzajú v našom finančnom trhu. V analýze, ktorú sme predkladali za rok 2009, sme hovorili o náraste kreditného rizika bánk. Z tohto pohľadu môžeme hovoriť, že v I. polroku došlo k istému uvoľneniu rizika, ktorým sú banky vystavené a najmä sa zlepšila situácia podnikov, ktoré pôsobia v exportne orientovaných sektoroch. Je to spojené s tým, čo som hovoril na začiatku, s externými vplyvmi, a to najmä so zlepšujúcim sa ekonomickým prostredím nielen doma, ale najmä v zahraničí. Tak tu treba zdôrazniť, že tento pozitívny trend je fajn, ale bude dôležité, aby sa preukázala udržateľnosť takéhoto trendu, a to bude teda vo veľkej miere závisieť do budúcnosti aj od toho, v akom stave sa bude nachádzať ekonomika USA a takisto aj ekonomika Európskej únie. Ďalej pokiaľ hovoríme o možných rizikách, zdrojom možných strát môžu byť aj niektoré domáce podnikové sektory, osobitne tu si zaslúži pozornosť financovanie projektov výstavby rezidenčných nehnuteľností. Táto oblasť v súčasnej dobe vykazuje malú predajnosť a tá perspektíva zlepšenia je zatiaľ slabá. Toto môže v budúcnosti ovplyvniť do budúcnosti schopnosť splácať úvery týchto subjektov. O zmiernení kreditného rizika môžeme hovoriť aj pri úveroch domácnostiam, čo sa týka nejakého prírastku zlyhaných úverov - v priebehu I. polroka došlo k zníženiu a takisto aj v tejto oblasti bude podstatná tá udržateľnosť tohto pozitívneho vývoja do ďalšieho obdobia. V tejto súvislosti Národná banka vykonáva pravidelné stresové testovanie slovenských bánk. Tieto stresové testy slúžia na to, aby sme skúmali odolnosť bankového sektora v prípade nejakej záťažovej situácie, v prípade poklesu nejakých makroekonomických parametrov, predovšetkým poklesu zahraničného dopytu, ktorý je spojený s poklesom hrubého domáceho produktu, ktorý je spojený s rastom miery nezamestnanosti a s poklesom cien finančných aktív. Tieto stresové testy, ktoré vykonala Národná banka, preukázali, že slovenský bankový sektor je relatívne odolný, dobre odolný proti nepriaznivým ekonomickým vývojom a v porovnaní s výsledkami z konca roka 2009 môžeme hovoriť aj o zlepšovaní odolnosti slovenského bankového sektora. Veľmi stručne na záver ešte okomentujem situáciu aj v ostatných sektoroch

slovenského finančného trhu, pretože správa nepojednáva len o oblasti bankovníctva, ale aj o ďalších sektoroch. Čo sa týka oblasti poisťovníctva, napriek tomu, že tu boli isté náznaky zlepšenia, dá sa povedať, že v I. polroku 2010 pretrváva nepriaznivý stav z minulého roka. Došlo síce k miernemu zvýšeniu záujmu o produkty životného poistenia, ale takisto sa zvyšuje riziko neschopnosti platenia poistného. Poisťovne zaznamenávajú aj naďalej zvýšené rušenie poistných zmlúv, a čo sa týka neživotného poistenia, tu dokonca pokračuje pokles objemu novej produkcie. Takisto negatívny vplyv na oblasť poisťovníctva mala zvýšená škodovosť, k tejto zvýšenej škodovosti prispeli hlavne živelné udalosti, ktoré sme zažili v priebehu I. polroku 2010. Čo sa týka sektora kolektívneho investovania, tu sme naopak zaznamenali pozitívny vývoj a to najmä v prvých štyroch mesiacoch tohto polroku, čo sa prejavilo najmä nárastom objemu aktív, ktorý bol podporený nárastom investícií zo strany klientov, a takisto aj pozitívnou výkonnosťou, aj keď výkonnosť podielových fondov v I. polroku sa zhoršila naprieč celým spektrom kategórií fondov. Výraznejšie tempo rastu tu v tejto oblasti zaznamenávali najmä zahraničné subjekty. Čo sa týka sektoru dôchodkového sporenia, po výrazných zmenách v predchádzajúcom roku tu sme zaznamenali stabilný vývoj. Nenastali takmer žiadne zmeny v štruktúre aktív fondov a treba povedať, že výkonnosť všetkých fondov sa pohybovala v kladných číslach. Čo sa týka vystavenia fondov starobného dôchodkového sporenia voči trhovým rizikám, tak toto bolo na relatívne nízkej úrovni, keďže najvýznamnejšie je to najmä riziko poklesu úrokových sadzieb a riziko koncentrácie protistrán. Takže v tejto oblasti žiadne negatívne správy. A čo sa týka III. piliera, tu pokračoval rast aktív, ten sa prejavoval najmä zvýšeným nákupom akcií a takisto priemerná výkonnosť sa v porovnaní s rokom 2009 zlepšila. Ďakujem za pozornosť a v ďalšom moji kolegovia podrobnejšie uvedú tieto informácie v prezentácii.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík NBS

Ďakujem pekne, takže pán Dvořáček spomínal tie základné trendy, ja sa pokúsim rozvinúť niektoré tie udalosti, to, čo sa udialo v I. polroku 2010, čiže relatívne rýchlo. Už sme spomínali dôležitosť makroekonomického vývoja pre stabilitu finančného sektora – malá ekonomika, malý finančný sektor – čo zároveň vytvára až vysokú citlivosť na to, čo sa deje v zahraničí – takže toto veľmi pozorne sledujeme, pretože akékoľvek trendy, ktoré sa objavili v zahraničí v makroekonomickom vývoji, sa skôr či neskôr pretavia v našom finančnom sektore v podobe určitých trendov alebo rizík. Z tohto pohľadu ten makroekonomický vývoj hodnotíme vcelku pozitívne, dôležité je to, že ekonomika v zahraničí – ten globálny rast sa výrazne zlepšil. Už nemôžeme hovoriť o tej recesii, ktorú sme videli ešte v roku 2009, ale väčšina tých hlavných ekonomických blokov zaznamenala pozitívny rast. Pozitívne sa vyvíjala aj ekonomika Spojených štátov, čo je všeobecne známe, hlavne prvé štyri mesiace, prvých päť mesiacov sme videli veľmi pozitívny vývoj ovplyvnený najmä tvorbou zásob, následne tie ďalšie mesiace už sme zaznamenali už určitú stagnáciu. Podobne pozitívne, dokonca ešte výraznejšie sa zlepšovali tie rozvíjajúce krajiny, ktoré sú na úplne inom základe, ale viac-menej podporovali ten globálny rast. V eurozóne podobne pozitívne trendy, aj keď tam treba rozlišovať medzi jednotlivými krajinami. Pre

Slovensko bolo podstatné to, že bol pozitívny vývoj v Nemecku. Tým, že sme orientovaní na Nemecko, všetky tie pozitívne trendy sa preniesli do Slovenskej ekonomiky, takže väčšinu z tých pozitívnych trendov sme videli na Slovensku, zaznamenali sme jeden z najvyšších nárastov HDP, stabilizovala sa situácia v podnikovom sektore a tiež môžeme hovoriť o určitých pozitívnych trendoch aj v domácnostiach. Čiže celkovo ten prvý pohľad na makroekonomiku nám hovorí, že situácia sa stabilizovala a koniec koncov vidíme to aj na dianí v bankovom sektore a vôbec v celom finančnom sektore. Tu by sme ale radi zvýraznili to, že napriek tejto stabilizácii stále existujú určité riziká, a to sú riziká, ktoré ak sa kryštalizujú, tak ten vývoj vôbec nemusí byť taký, aký sme videli doteraz. To znamená to pokračovanie trendov sa môže obrátiť a môže byť narušené. Tie riziká súvisia hlavne s tým, že tá zadlženosť v tých zahraničných ekonomikách, keď si zoberieme Spojené štáty alebo eurozónu, je pomerne vysoká, a to môže brzdiť ďalší nárast spotreby alebo investícií, ktoré sú vlastne podstatné pre rozbehnutie ekonomiky. To, čo robí tú krízu alebo ten vývoj v súčasných rokoch špecifickým, je kríza suverénnych štátov. Je to niečo, čo má pomerne široký dopad, vplýva negatívne na finančné sektory, na bankové sektory, vplýva negatívne na podnikový sektor, čiže je to niečo, čo sami sme zvedaví, akým spôsobom toto zasiahne finančný sektor, ale môže to byť aj jedna z tých udalostí, ktoré budú negatívne vplývať na ten ďalší ekonomický vývoj. Takisto pomerne negatívne sa stále vníma ešte zdravie bankových sektorov v eurozóne, výrazne pomohlo k stabilizácii hlavne stresové testovanie, ale trhy stále negatívne vnímajú to, v akej sú pozícii hlavne v niektorých štátoch. Od toho ďalej sa vyvíja ochota financovať reálnu ekonomiku, čo bude podstatné pre ozdravenie celkovej ekonomiky. Čiže celkovo hodnotíme pozitívne, ale stále máme zdvihnutý prst a hovoríme - je potrebné byť opatrný, hlavne banky, pokiaľ vstupujú do dlhodobých vzťahov, je dôležité myslieť na to, že tá ekonomika ešte nie je definitívne stabilizovaná, viaceré riziká sa v tom vývoji ešte skrývajú. A prejdeme na bankový sektor – vyberieme len niektoré tie hlavné trendy. Pán Dvořáček spomínal to, aký bol ten vývoj v podnikovom sektore, tam to bolo jednoznačne ovplyvnené na strane ponuky, aj na strane dopytu, čiže nebolo to iba ponukou alebo iba dopytom, a súvisí to znova s pokračovaním niektorých trendov, ktoré sme videli ešte v čase krízy. Na strane podnikov vidíme viaceré zlepšenia – zlepšovali sa tržby, viaceré ukazovatele, ale zároveň platí, že ešte stále hodnota tých indikátorov je za úrovňou roku 2008. To znamená – využitie kapacít je stále relatívne nízke, čo spôsobuje, že dopyt po investičných úveroch je stále relatívne slabý. To znamená, samotné podniky ešte nevytvárajú taký dopyt, nemajú takú snahu získať úvery, ako to bolo ešte pred krízou. Podobne banky – banky tento sektor ešte vnímajú vcelku rizikovo, to znamená – stále sú opatrné, vidíme to aj na tých úverových štandardoch, ktoré sa výrazne nemenili, a kumulatívne, odkedy začali sprísňovať, ostávajú na relatívne prísnej úrovni. Takže tá ponuka, dopyt sú viac-menej v takej zhode a prispievajú k tomu, že ten tok úverov do podnikového sektora je stále negatívny. Podobný vývoj je aj voči ostatným sektorom – keď si zoberieme finančné spoločnosti, ako sú lízingové alebo splátkové spoločnosti, ten tok úverov je negatívny. To znamená – v týchto sektoroch nevidíme výrazné oživenie. Trochu iná situácia je v domácnostiach, hlavne pri financovaní úverov na bývanie. Spotrebiteľské úvery – trošku iný prípad – tam sme nevideli výrazné

oživenie, ale hlavne v tomto sektore to oživenie nastalo. Aj keď tu znova by sme chceli zvýrazniť, pretože v médiách sa často ozýval, alebo rezonovalo, že aký silný nárast úverov sme videli – ten silný nárast sme videli pri nových úveroch, ale to, čo reálne odišlo do ekonomiky, toto nebolo až také významné – to vidíte na tom pravom grafe. To znamená – ten tok úverov do ekonomiky bol v podstate na úrovni I. kvartála 2010 a nebol až taký výrazný, ako sme videli pri nových úveroch. A tam je jeden dôležitý trend, ktorý sa prejavil na tom, že síce rástli nové úvery, ale klienti do veľkej miery tieto úvery využívali na splácanie starých úverov. To znamená – využívali situáciu, keď máme obdobie nízkych úrokových sadzieb, požičiavali si pri nižších sadzbách, splácali staré úvery. Čiže preto vidíme trend nárastu nových úverov, ale relatívne slabé zvyšovanie starých úverov. Na ľavom grafe máte možnosť vidieť, že výrazne rástol dopyt domácností po úveroch. To bol vlastne jeden z tých hnacích motorov diania na trhu úverov na bývanie, keďže podmienky, za ktorých banky poskytovali tie úvery, tie sa až tak výrazne nemenili, ale k hlavným zmenám došlo v náraste dopytu. Výrazne sa stabilizovala hlavne finančná pozícia domácností, to ich celkové vnímanie svojej finančnej pozície, očakávanie o zamestnanosti – čiže tam sme videli určitú stabilizáciu. Podobne pozitívne sme vnímali aj pokles cien nehnuteľností a jeho vplyv na nárast dopytu a podobne aj rast úrokových sadzieb, ktorý sme už spomínali. Čiže celkovo môžeme tvrdiť, že ten dej alebo ten vývoj na trhu úverov domácnostiam bol tvorený hlavne alebo orientovaný hlavne dopytom. Postupne prechádzam ku kreditnému riziku, keďže to je niečo, čo je výstupom tých trendov, ktoré vidíme na aktívnej strane. Tam jednoznačne sa prejavilo to zmiernenie alebo zlepšenie ekonomického vývoja. Prejavilo sa to jednak v domácnostiach, v podnikoch. Už sme spomínali zlepšenie nálad, zlepšenie indikátorov. Pri domácnostiach bolo podstatné dianie trhu práce, zlepšovali sa vyhliadky zamestnanosti, zlepšovali sa príjmy, takisto rástol fond odpracovaných hodín – to všetko vplývalo na to, že schopnosť domácností splácať úvery v roku 2010 v I. polroku sa zlepšovala. Koniec koncov videli sme to aj na portfóliách bánk, na objeme zlyhaných úverov, čo je vlastne indikátor toho, ako sa vyvíja kvalita portfólií bánk. Tam bol ten trend – síce tu nevidno presne na tomto grafe – ale keby sme si zobrali priamo tie prírastky medzimesačné pri tých zlyhaných úveroch, tak by sme videli, že tie prírastky neustále klesajú. To je náznak toho, že ten cyklus sa ako keby otáčal. To znamená – tie prírastky sú stále menšie a menšie, síce ešte stále rástli, ale naznačuje to, že stále menej a menej tých domácností zlyhávalo, čiže toto celkovo vnímame pozitívne. Pozitívne vnímame jednak aj pokles citlivosti domácností na nárast úrokových sadzieb. To je niečo, na čo sme upozorňovali aj v predošlých rokoch a súvisí s tým, že pomerne veľa domácností si berie úvery s krátkou fixáciou úrokovej sadzby. Na jednej strane to je pre nich výhodnejšie, pretože majú nižšie splátky úverov, ale dôležité je to, že v čase, aj keď momentálne máme obdobie nízkych úrokových sadzieb, ale ak dôjde nárast úrokových sadzieb, tak ten nárast im môže spôsobiť určitý šok pri splácaní úverov. A v tomto polroku sme zaznamenali určitú zmenu v tomto trende, kde banky už vo väčšej miere zvyhodňovali práve úvery s dlhšou fixáciou. Takže toto jednoznačne vnímame pozitívne, to je určitá taká zmena v tomto trende, ale stále tvrdíme, že to riziko je v tomto sektore, pretože na celkovom stave podiel úverov s krátkou fixáciou je stále ešte pomerne významný. Podobné zlepšovanie

kreditného rizika sme zaznamenali v podnikovom sektore. Tam, ako pán Dvořáček spomínal, je treba rozlišovať medzi sektormi, ktoré sú exportne orientované, oni ťažili najmä z vývoja v zahraničí. Tam sme videli zlepšovanie tržieb a vôbec schopnosti splácať úvery, čiže tam to vnímame pozitívne. Trošku negatívnejšie vnímame hlavne teda ten sektor komerčných nehnuteľností, tu by som vypíchal hlavne sektor rezidenčných, pretože pri kancelárskych priestoroch zdá sa, že situácia sa stabilizovala, nie je tam taký veľký previs ponuky nad dopytom. Trochu iná situácia je práve pri tých rezidenčných – tam vidíme, že je stále veľa projektov, ktoré sa nepredávajú, ktoré stoja, takže aj tá perspektíva je relatívne slabá. Takže je veľmi dôležité, ako je to rozložené v rámci bánk a ktorá banka sa ako s týmto problémom vyrovná. Podobne ako pri domácnostiach, tiež veľké percento úverov má krátku fixáciu úrokových sadzieb, aj keď tu sme robili jednu analýzu – tú nájdete v rámci celej tej analýzy – kde sme skúmali, aký dopad na podniky by malo zvyšovanie úrokových sadzieb vzhľadom na krátku fixáciu sadzieb, a zdá sa, že by nemal byť výrazný, keďže maturita alebo splatnosť tých úverov je relatívne krátka. Takže až výrazne tak by tie podniky nemali byť postihnuté. Ďalším trendom, ktorý sme zaznamenali v bankovom sektore bol nárast investícií do cenných papierov, už to bolo spomínané. Rástli hlavne investície hlavne do domácich štátnych dlhopisov, to bolo dominantné, ale v tomto polroku výraznejšie stúpili aj do zahraničných dlhových cenných papierov. Na tom ľavom grafe máte rozloženie alebo vlastne vývoj vystavenia voči jednotlivým štátom. Vidíte, že výrazne stúplo vystavenie voči Grécku a na konci I. polroka to boli 4 % celkového objemu dlhových cenných papierov v bankovom sektore. Tu by sme chceli zdôrazniť, že to vystavenie nie je nejaké všeobecné, ale je viac-menej iba koncentrované v niektorých bankách, takže nie je to nejaký celosektorový trend. Nadalej platí to, čo sme hovorili na začiatku, že sektor ako celok sa viac-menej správal konzervatívne. Na pravom grafe už máte vývoj hypotekárnych záložných listov – tie rástli, ale menším tempom, keďže hypotekárne úvery rástli pomalšie ako v predošlých obdobiach. Stručne o medzibankovom trhu, ten v podstate pre banky nie je až taký významný, ale došlo k niekoľkým zmenám. Niektoré banky znížili vystavenie voči zahraničným spoločnostiam, hlavne voči materským spoločnostiam a takisto sa zvyšovali investície do štátnych pokladničných poukázok. A tiež môžem spomenúť, že čiastočne medzibankový trh pocítil aj tú turbulenciu na finančných trhoch v máji 2010, keď vlastne vrcholila kríza suverénnych štátov, ale vzhľadom na významnosť tohto trhu pre banky nebolo to až také významné. Prechádzame postupne k finančnej pozícii bankového sektora. Toto je dôležitá časť, pretože finančná pozícia je niečo, čo banky vlastne pripravuje na tie možné negatívne šoky. Čiže pod tým rozumiem hlavne schopnosť generovať zisk a ich kapitálovú pozíciu, čiže vlastne nejaký vankúš, ktorý im slúži na vyrovnanie sa s určitými stratami, ktoré by teoreticky mohli nastať. Tá ziskovosť, ako už bola spomínaná, tá vzrástla asi o 30 % v porovnaní s rokom 2009, ale stále je ešte nižšia, alebo dá sa povedať z určitého pohľadu na úrovni roku 2008. Takže ešte stále, dá sa povedať, nedosahujú banky tú ziskovosť, ktorú sme videli v roku 2008. Ten zisk bol do veľkej miery ťahaný hlavne úrokovými príjmami z domácností a cenných papierov, a naše banky, podobne ako banky v celej eurozóne, ťažili hlavne z toho tvaru výnosovej krivky, to znamená – rozdiel medzi dlhodobými sadzbami, krátkodobými

sadzby – to pozitívne vplýva, keďže vklady sú pri krátkych fixáciách, úvery pri dlhých, takže na tom hlavne získavali. Pozitívne vplývalo na banky tiež to, že tvorba opravných položiek – ten nárast nebol taký výrazný, ako v predošlých rokoch. Takže celkovo to vnímame pozitívne. Kapitola primeranost', ako sme spomínali, vyvíjala sa viac-menej pozitívne, úroveň primeranosti k 30. 6. dosiahla 13,2 %. Najnižšia banka – to tiež by som chcel prízvukovať – banka s najnižšou úrovňou má 10,3 %, to znamená, ešte na konci roka niektoré banky mali medzi 8 – 9 %, teraz je to už 10,3 %, takže to je pozitívne. Banky zvyšovali vlastné zdroje hlavne zo ziskov vytvorených z roku 2009, približne 42 % z toho, čo vytvorili, ostalo vo forme vlastných zdrojov. No a pozitívny vplyv malo tiež to, že menej rástli úvery, teda klesali úvery voči podnikom, čím aj klesali riziko vážené aktíva tohto ukazovateľa, takže preto kapitola primeranost' vzrástla. Stručne k ostatným sektorom. Pán Dvoráček už spomínal vývoj v sektore poisťovní, viaceré trendy viac-menej pokračovali z roku 2009, čiže technické poisťovní pri životnom poistení mierne rástlo, negatívny vývoj sme videli pri neživotnom poistení a dôležité je, že štruktúra technických rezerv sa výrazne nemenila a pokračovalo tiež zhoršovanie ziskovosti poisťovního sektora. V dôchodkovom sporení došlo – bol to viac-menej stabilný polrok po tých zmenách v roku 2009, stabilizovala sa celková štruktúra aktív dôchodkových spoločností a takisto aj výkonnosť. Výkonnosť bola pozitívna, pohybovala sa asi na úrovni 1,2 %, bola veľmi podobná vo všetkých tých troch typoch fondov. V III. pilieri môžeme spomenúť najmä nárast akciovej zložky, to bolo vlastne ten dominantný trend v III. pilieri. V kolektívnom investovaní, ako sme spomínali, prvé štyri mesiace ťažilo najmä z pozitívneho vývoja na finančných trhoch, podstatne väčšia výkonnosť ako v iných sektoroch, takže väčšie čisté predaje, viac klientov vstupovalo práve počas štyroch mesiacov. Následne máj – jún sme pocítili – pocítili teda fondy práve tú krízu suverénnych štátov, čiže pokles výkonnosti, takže jednak sa zmenili čisté predaje a podobne aj výkonnosť. Ale celkovo za ten prvý polrok bol viac-menej ten vývoj bol pozitívny. Teraz by som prešiel k poslednej časti prezentácie, a je to makro-stresové testovanie. Je to niečo, o čom sa pomerne často v súčasnosti hovorí, národná banka robí tiež vlastné stresové testovanie, robíme ho dvakrát do roka a tie testy viac-menej prispôbujeme potrebám nášho finančného sektora, čiže sledujeme to, ako sa vyvíja makroekonomický vývoj, dianie na finančných sektoroch a snažíme sa identifikovať to, čo vnímame ako možný rizikový vývoj. Ten test, ak si pamätáte z tej minulej analýzy, sa – ten scenár pardon – scenár sa výrazne nemenil. Scenár sa výrazne nemenil a to čo najviac teraz momentálne, čo najviac trápí finančné trhy a ekonómov, je možný opätovný návrat do recesie, to znamená vývoj v tvare dvojitého W - a to vidíte vlastne na tom ľavom grafe. Čiže tam predpokladáme, že ekonomika znova upadne do recesie a postupne sa bude potom zviechať. Čiže znova predpokladáme dvojité W, s tým ale, že predpokladáme scenár – ináč tak to voláme, je to druhá vlna krízy - a predpokladáme jednotku, dvojku, či miernejší a vážnejší scenár. Čiže tam sa snažíme rozlíšiť medzi vážnosťou tohto scenára, čiže chceme zistiť, aká citlivosť bánk alebo týchto inštitúcií je na rôzne verzie tohto scenára. Negatívny vývoj predpokladáme aj pri nezamestnanosti, to znamená, že dôjde k nárastu nezamestnanosti, podobne aj pri rôznych tých trhových faktoroch, či už sú to výmenné kurzy alebo úrokové sadzby, kde predpokladáme nárast spreadov. Čo sa týka dopadu

na bankový sektor - všeobecne potvrdilo sa nám, že sektor je stabilný, to znamená keď to aj porovnáme s výsledkami v roku 2009, čo je porovnateľné, pretože testy boli podobné, dopad bol pozitívnejší. Podstatným faktorom pri tom zlepšení je hlavne to, že sa zlepšila kapitálová primeranosť bánk a viac-menej sa zlepšila schopnosť generovať zisk, to je veľmi dôležité. To, že banky prežijú kvázi tieto scenáre, súvisí s tým, že budú schopné v tých nasledujúcich – v nasledujúcom roku a pol – generovať zisk. Znova sa potvrdilo, že najdôležitejším rizikom je kreditné riziko podnikov, tam viaceré banky zaznamenali výrazné straty. Na tom pravom grafe máte viac-menej také rozloženie toho, ako je pri jednotlivých scenároch – ako očakávame, ako sa bude vyvíjať jednak zisk a ako sa budú vyvíjať jednotlivé straty. Čiže vidíte, že tá tvorba alebo schopnosť generovať zisk, je skutočne dôležitá na to, aby ten bankový sektor zvládol tieto negatívne trendy. V prípade ostatných sektorov môžeme spomenúť napríklad DSS-ky, II. pilier, kde neočakávame výrazný dopad, keďže tá štruktúra portfólií je pomerne konzervatívna. V III. pilieri niektoré fondy mohli utrpieť straty hlavne kvôli akciovým titulom. Aktíva poisťovní v prípade tých stresových scenárov sú vystavené najmä zníženiu hodnoty - hodnoty cenných papierov pri zmene úrokových sadzieb. Dobré, ďalej by som prešiel k zhrnutiu trendu, ktorý sme videli v roku 2010, čiže vybral som len tie najpodstatnejšie. Pozitívny vplyv určite mal vývoj ekonomiky doma i v zahraničí. Ten je veľmi dôležitý, keďže sektor je ovplyvnený dianím v tom externom prostredí. Banky sa naďalej správali pomerne konzervatívne. Čiže keď zoberieme nákup štátnych dlhopisov, stále opatrné poskytovanie úverov podnikom aj domácnostiam, čiže celkovo ich správanie, tie trendy pokračovali ešte z roka 2009. Hlavne vďaka zmierneniu toho ekonomického vývoja môžeme hovoriť o zmiernení kreditného rizika, či už podnikov, domácností, ale nič to nemení na fakte, že naďalej kreditné riziko komerčných nehnuteľností ostáva vlastne najvýznamnejším. Je to niečo, čo pravdepodobne banky sa budú s tým budú trápiť ešte najbližšie mesiace a toto riziko sa výrazne nezmenilo. Celkovo však odolnosť bánk na negatívny vývoj hlavne kvôli zlepšenej finančnej pozícii sa zvýšila a v ostatných sektoroch viac-menej pokračovali trendy z roka 2009. A ešte krátky prehľad tých hlavných rizík, ktoré - ako ich vnímame, čiže z krátkodobého hľadiska hlavne kreditné riziko podnikov, to už sme spomínali – v niektorých bankách naďalej ostáva výrazný alebo významný aj kreditné riziko domácností. A takisto v analýze spomenutej je jeden trend, a to je tá kríza – ešte možno to trochu opíšem – tá kríza spôsobila aj to, že sa zmenili trhové podiely bánk pri poskytovaní úverov, hlavne pri domácnostiach. Tie podiely sa zmenili rôznym spôsobom, ale koniec koncov môže to vyvolať určitú snahu bánk dostať sa späť na trh a to môže viesť k zmierneniu štandardov, ktoré podľa nášho názoru nemusia byť v súlade s ekonomickými fundamentami, ale skôr môže brať do úvahy tú rastúcu konkurenciu alebo snahu presadiť sa na trhu. Takže toto by sme chceli zvýrazniť – zatiaľ sa to neprejavilo, ale určite to budeme do budúcnosti pozorne sledovať, ako sa vyvíjajú tie štandardy. Z tých strednodlhodobých rizík sú znova veľmi dôležité najmä udržateľnosť súčasných ekonomických trendov, to čo sme už spomínali na začiatku. Riziko suverénnych štátov je určite niečo, čo ešte neskončilo tak, ako to vyvrcholilo v máji, tie spready tých štátov naďalej rastú, takže bude to pravdepodobne vplývať na náš finančný sektor. To, čo hlavne na banky asi bude mať vplyv, bude možná zmena tvaru výnosovej

krivky. Hovorili sme o tom, aký vplyv to má na ziskovosť, hlavne teda pozitívny a samotný nárast úrokových sadzieb môže aj vplývať na schopnosť klientov splácať úvery vzhľadom na krátke fixácie. Takže to by bola asi naša prezentácia, ďakujem za pozornosť.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Ďakujem veľmi pekne pánovi Ličákovi za jeho prezentáciu, ešte by som poprosila pani riaditeľku Čillíkovú o príhovor na záver.

Júlia Čillíková, riaditeľka odboru regulácie a analýz finančného trhu NBS

To ani nie je príhovor, ja som chcela dať do pozornosti vzhľadom na tom, keď sme hovorili o trendoch a rizikách v jednotlivých sektoroch, že tu nezaznela, napriek tomu, že to v prezentácii máte, nárast skutočnej miery solventnosti v poisťovniach za rok 2009, takže zdôrazňujem to preto, aby nedošlo náhodou k dezinterpretácii tých rizík a trendov, ktoré v tom sektore máme, pretože ten nárast skutočnej miery solventnosti nám vlastne dáva informáciu o schopnosti toho sektora byť vystavený tým trendom a rizikám, o ktorých sme hovorili. A zároveň som vám len chcela povedať, že dneska po tejto tlačovej konferencii by mal byť celý text analýzy slovenského finančného sektora zverejnený na našom webe a teda vlastne tie podklady, o ktorých hovoril Marek, tam nájdete oveľa podrobnejšie rozpracované a vlastne aj ďalšie podrobnosti v boxoch sú tam k dispozícii, takže ďakujem.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

K tomu vám ja už len dodám, že analýzu zverejníme na webe okolo štvrtej – tí, čo ste nám zadali nejaký kontakt v prezenčke, tak vám môžem vlastne s embargom poslať túto analýzu skôr, okolo tretej. Teraz vám dávam priestor na vaše otázky, nech sa páči.

pani Klaseková, Trend

Ja by som sa vás chcela opýtať - ako vníma centrálna banka riziko, alebo aký má postoj k tomu, keď komerčné banky zbierajúce vklady od drobných vkladateľov, investujú potom následne do rizikových cenných papierov, akými sú v súčasnosti grécke dlhopisy. A keby ste mohli spresniť - teraz sú známe údaje k polroku, akú má - do akej miery sú vystavené banky týmto dlhopisom aktuálne, čo najčerstvejšie, ak máte. Ďakujem.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík NBS

Čo sa týka tej druhej otázky, to vystavenie voči gréckym dlhopisom, je to myslím, že v analýze, malo by to byť okolo 600 mil. EUR voči gréckym dlhopisom, čiže to je - prosím, ku koncu júna, áno – nemenilo sa to, malo by to byť na tejto úrovni. A čo sa týka tej prvej otázky, neviem, či to funguje takto, že zoberiete si vklady a hneď nakúpite vlastne tie grécke dlhopisy, ale určite pozorne sledujeme banky, ktoré tie grécke dlhopisy nakúpili a treba to vnímať komplexnejšie, to v akej pozícii je vlastne tá

banka, akú má kapitálovú primeranosť, aká je celkový stratégia a toto sledujeme. Takže toto je hádam ten podstatný message.

redaktorka

Tak, ste spomínali, že komerčné nehnuteľnosti, sú hlavným zdrojom rizikovosti, čo by teda podľa vás – aká situácia by mohla nastať – negatívny scenár možno.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík NBS

Ako ten negatívny scenár, ako hovorí pani riaditeľka, je viac-menej v tom stresovom scenári a predpokladá sa to, že viac týchto nehnuteľností bude zlyhávať. To znamená, sme si ukazovali, aký vývoj v tom sektore je – to znamená - vidíme, že tá ponuka je vyššia ako je dopyt, dopyt je zameraný iba na určité segmenty a viaceré tie segmenty sa vôbec nehýbu. Tam ale potrebuje zhodnotiť každý jeden ten projekt individuálne to, ako je nastavený finančne, ale to riziko spočíva v tom, že tie projekty začínajú zlyhávať a banky budú musieť tie úvery registrovať ako zlyhané úvery a dotvárať na nich opravné položky. Čiže v tomto ja – to keď hovorím, že je to najvýraznejšie – to znamená, že pravdepodobnosť zlyhania tam je reálna, tá existuje.

pani Klaseková, Trend

Ako ovplyvnil zmenu stavu úverov retailových odpredaj pohľadávok bankami a ako sa to prejavilo aj na vývoji zlyhaných úverov? Máte nejaké vyčíslené tieto dopady? Ďakujem.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík NBS

Tam ono nemalo to ani taký veľký vplyv na stav úverov, pretože tie odpredaje nie sú až také významné, ale viac-menej keď banky odpredávajú, odpredávajú tie horšie úvery, čiže tie, čo už vykazujú nejaké znehodnotenie a tam sme videli, že tie odpredaje mali vplyv na prírastky zlyhaných úverov. V analýze nájdete grafy, a týkalo sa to hlavne domácností, kde uvidíte medzimesačné zmeny a prírastky zlyhaných úverov a tam uvidíte hlavne na konci roka 2009 taký veľký zub, a to naznačuje vlastne, že vtedy banky výraznou mierou odpredávali úvery. V prvom polroku 2010 sme to videli iba v máji, kde niektoré banky odpredali, ale naďalej platí to, čo sme tvrdili: to znamená ani keby sme nebrali do úvahy tie odpredaje, stále platí, že ten trend zlepšovania tých zlyhaných úverov v sektore existuje, takže aj keď neberieme do úvahy tie odpredaje.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Keď žiadne ďalšie otázky nie sú, ja vám veľmi pekne ďakujem za účasť. Naši dvaja páni a jedna dáma sú ešte vlastne po prezentácii k dispozícii na individuálne otázky, takže nech sa vám páči. Vďaka.